

**IN VOOR– EN  
TEGENSPOED**  
maar alleen als jij de afwas doet

# IN VOOR– EN TEGENSPOED

maar alleen als jij de afwas doet

Voor Ayla Mae en Mala Rose

Ragna Heidweiller

samen met Samuel Levie

HANDBOEK  
VOOR EEN  
**NIEUWE** ROL-  
VERDELING

# Inhoud

<b>Inleiding</b>	<b>10</b>
<b>1 Goede Voornemens:</b>	<b>20</b>
Probleem – Rolverdeling – Ruzie	
<b>2 Ik zie, ik zie:</b>	<b>46</b>
Onzichtbaar werk – Herverdelen – Voordelen	
<b>3 Rust, reinheid en regelmaat:</b>	<b>88</b>
Geschiedenis – Feminisme – Persoonlijk & Politiek	
<b>4 Het goede voorbeeld:</b>	<b>126</b>
Sociale normen – Genderrollen – Eigen keuzes	
<b>5 Wisselwerking:</b>	<b>160</b>
Maatschappij – Werkgevers – Beleid	
<b>6 In voor- en tegenspoed:</b>	<b>190</b>
Gelijkwaardigheid – Autonomie – Verbinding	
<b>En nu?</b>	<b>218</b>
<b>Kijk-, lees-, luister- en doetips</b>	<b>228</b>
<b>Bronnen</b>	<b>231</b>
<b>Dankwoord</b>	<b>236</b>
<b>Bijlages</b>	<b>240</b>

*Om de privacy van cliënten te waarborgen zijn de namen gefingeerd en situaties niet herleidbaar naar personen. Verhalen en beschrijvingen zijn daarmee niet verzonnen, maar blijven 'waar gebeurd', recht uit de praktijk, met toestemming van de cliënten.*



‘How we  
spend  
our days  
is how  
we spend  
our lives.’

Annie Dillard

# Inleiding

Op een dag ging alles dicht. We gaven ellebogen, geen kussen meer. Opa was jarig, we durfden er niet naartoe. De horeca sloot en mijn man Samuel maakte een noodplan voor zijn werk. De crèche van onze kinderen sloot haar deuren, jongste dochter Mala was één en Ayla, de oudste, was bijna vier en zou over twee maanden naar school gaan. Mijn eigen bedrijf in coaching en training ging *on hold* en mijn agenda ruimde ik leeg. Ik moest wel fulltime voor de kinderen zorgen. Het kon niet anders.

Twee jaar daarvoor was ik begonnen met een opleiding tot gecertificeerde levens- en loopbaancoach. Ik werkte toen nog als projectleider bij een bureau dat maatschappelijke programma's rond arbeidsparticipatie en emancipatie ontwikkelt en was gepland, maar toch onverwachts zwanger van ons tweede kind. Ik vond mijn werk leuk maar haalde er geen voldoening meer uit, zoals ik dat na een tijdje ook niet meer haalde uit mijn banen daarvoor. Ik wilde zelfstandigheid, mensen op individueel niveau helpen met hun ontwikkeling en het vinden van hun plek in de samenleving. Daarbij wilde ik me in eerste instantie richten op vrouwen, dat was de doelgroep die ik ook in mijn werk bereikte. Alles kwam in een stroomversnelling door een zeer complexe zwangerschap. Samuel stond er, geholpen door familie, een tijd alleen voor en zorgde voor mij en onze dochter Ayla. Toen de tweede baby eenmaal gezond en wel was geboren en ik was hersteld, voelden we dat het leven anders moest: zijn moordende werktempo en onze gezamenlijke werk-privébalans. Samuel nam

een coach in de arm, ik begon met mijn eigen coachpraktijk – een langgekoesterde droom waarvan ik altijd had gedacht dat ik hem ooit na een andere carrière, in een volgend leven zou uitvoeren. ‘Waarom wachten?’ Was mijn gedachte na die spannende tijd.

Werk en privé liepen net goed toen dus die eerste corona-lockdown werd ingevoerd. Terwijl het land tot stilstand kwam, veranderde onze eettafel in een callcenter met één medewerker, dat was Samuel. Hij is ondernemer en had samen met zijn compagnons drie bedrijven te redden: een worstmakerij, een voedselcampagnebureau en een nieuwe frisdrankbrouwerij, die net van de grond begon te komen. De angst was dat de bedrijven ineens geen afnemers meer zouden hebben. ‘Ik besluit Samuel de ruimte te geven om aan de bedrijven te werken en *Support Your Locals* (zijn corona-initiatief) op te richten,’ schreef ik plechtig in mijn speciale coronadagboek, in de eerste week van de lockdown. ‘Ik word gek,’ schreef ik een maand later. Dat ik gek werd behoeft enige context. Samuel doet van alles met voedsel, hij schrijft, kookt, podcast en organiseert erop los. Zo was het toen ik hem leerde kennen en zo is het eigenlijk nog steeds. Al dat koken en proeven is voor mij als zijn partner gezellig en heel lekker, maar als de hele keuken weer eens op zijn kop staat voor een fotoshoot, ook een beetje vermoeiend. Voordat ik in zijn leven kwam, kreeg dat werk tien jaar lang voorrang voor alles. Tien jaar waarin ik juist enorm zoekende was in studie en carrière, maar van alles uitprobeerde en hard werkte om erachter te komen wat bij mij paste. Ik ging van een studie rechten naar communicatiewetenschap en de uitgeverij, werd docent Nederlands, maakte een omweg via de voedselsector en langs het maatschappelijk domein, om uiteindelijk bij coaching uit te komen. Naarmate onze relatie vorderde drukte zijn volle leven, met bijbehorende snelheid, ook een stempel op dat van mij, want Samuel kon het niet alleen. Ik beheerde onze agenda, organiseerde steeds meer de sociale zaken en vond dat zijn ‘verplichtingen’ wel erg vaak prioriteit kregen boven al het andere.

Het tempo van Samuel heb ik nooit kunnen bijbenen en dat hoefde ook niet echt, totdat we kinderen kregen. Ik raakte zwanger, beviel van ons kind en had verlof. Hij ondervond in eerste instantie geen grote fysieke of mentale veranderingen. Het leven en de zaken gin-

gen gewoon door. Voor mij was dat anders en hoewel ik nu pas zie hoe geleidelijk onze relatie veranderde, snap ik nu ook dat Samuel in de eerste jaren dat we ouders waren een zorgachterstand opliep ten opzichte van mij. Zijn leven kon doorgaan zoals altijd, omdat ik zorgde voor de rest. Maar ik werkte óók en ergens ging dat wringen. Langzaam zag ik dat in én ik probeerde dat onder woorden te brengen bij Samuel, met weinig succes. Het leek alsof ik ontevreden was omdat hij zoveel werkte, maar wat me eigenlijk dwars zat was dat hij in vergelijking met mij, zo weinig zorgde voor ons gezamenlijke kind. Voor de helft was zij mijn baby, voor de helft die van hem. Maar zijn werk ging door en dat was moeilijk te rijmen met de zorgtaken die evenredig toenamen met de groei van de baby. Het ‘Wie doet-wat?’ werd een terugkerend onderwerp van gesprek en ruzies. Ik peilde ondertussen in onze omgeving of anderen met vergelijkbare vragen worstelden en hoe zij dit deden thuis. Meer stellen dan ik had verwacht vertelden over hun vrij traditionele rolverdeling, waarbij de mannen zich meer verantwoordelijk voelden voor het gezinsinkomen en vrouwen meer voor de zorg.

De oneerlijkheid van een scheve taakverdeling raakte mij diep. De vanzelfsprekendheid waarmee Samuel met zijn werk voorrang nam, daarmee inbreuk maakte op mijn tijd en ruimte en zijn – in mijn ogen – gebrek aan aandacht voor de zorg van ons kind en dus voor ons hele gezin, deden mij in razernij ontsteken. Het voelde onrechtvaardig, wat ik wilde was een gelijkwaardig partnerschap. Ik beet mij vast in het onderwerp en met resultaat, want ik leerde over de concepten ‘emotional labour’ en ‘onzichtbaar werk’. Omdat Samuel gek werd van mijn ‘gezeur’, luisterde hij aandachtig naar mijn eerste onderzoeksresultaten en waren we allebei toegewijd om het probleem op te lossen. We waren samen in deze boot gestapt en vastbesloten om niet mee overboord te vallen met de 38 procent van de stellen die uit elkaar gaan.

De eerste lockdown wierp ons terug in een patroon waarvan wij dachten dat we het ontgroeid waren, maar het maakte opnieuw duidelijk dat Samuel het als zijn primaire taak zag om te werken en dat de primaire zorgtaak bij mij lag. Dat was niet onze deal. Waar de coronapandemie voor stellen een ‘kans op emancipatie’ had kunnen zijn volgens onderzoekers van drie Nederlandse universiteiten die

de taakverdeling in Nederlandse gezinnen vanaf de eerste golf onderzochten, bleek binnen een halfjaar na de eerste lockdown dat de verhoudingen tussen ouders weer terug waren bij het oude. Vaders waren aanvankelijk meer in zorg en huishouden gaan doen, maar die trend was kennelijk niet goed bevallen.

In mijn coachingspraktijk, die na het aanvankelijke getouwtrek om tijd weer op gang kwam, kwamen er ook steeds vaker vragen over de ongelijkwaardige taakverdeling binnen.

Ik deelde meer over het onderwerp op social media, werd gevraagd voor een aantal interviews en zo ontstond het idee om een boek te maken over het bespreekbaar maken van een nieuwe rolverdeling tussen mannen en vrouwen, zorg en werk.

Dit boek is mijn persoonlijke en professionele zoektocht naar de oplossingen aan het thuisfront, maar ook naar oplossingen binnen het maatschappelijk domein, zodat vrouwen en mannen de kans krijgen om elkaars bondgenoten te zijn in werk en zorg. Ik schreef het vanuit mijn persoonlijke ervaring en ik heb kinderen, dus de voorbeelden die ik aanhaal hebben vaak te maken met de combinatie van zorg, werk en ouderschap. Ook omdat het krijgen van kinderen de werk- en zorgverhoudingen tussen mannen en vrouwen in het algemeen meer op scherp zet. Maar, uit mijn gesprekken met individuen en stellen bleek dat een scheve taakverdeling van arbeid en zorg ook speelt als er geen kinderen zijn. De kranten staan vol met columns en opinieartikelen over deeltijdprinsessen, de babyboete en andere aan arbeid en zorg gerelateerde onderwerpen. Ik moet me inhouden om niet op al die discussies te duiken. Met dit boek wil ik bijdragen aan het debat en geef ik antwoord aan alle mensen die mij vroegen: ‘Is het dan erg, dat de een wat meer buitenshuis en de ander wat meer binnenshuis doet, als je daar toch samen voor gekozen hebt?’

Met *In voor- en tegenspoed* kom je meer te weten over ons verhaal, vanuit mijn perspectief als moeder, partner en coach, en dat van Samuel als vader, partner en ondernemer. Ik laat zien welke begrippen het gesprek over de taakverdeling kunnen verrijken, neem je mee naar de geschiedenis van de huidige rolverdeling in veel gezinnen, ga via de sociale normen die ons richting die verdeling manoeuvreren, naar de impact van de samenleving op het privéleven en eindig met een aantal voor-

beelden van mensen die de verdeling op een andere manier aanpakken. Onderweg komen stellen, wetenschappers en experts uit verschillende disciplines aan bod, én deel ik tools met als doel om door een betere verbinding met elkaar en jezelf, tot een passende taakverdeling te komen. Ik hoop dat het je handvatten biedt om beter inzicht te krijgen in je eigen situatie, het onderwerp bespreekbaar te maken én dat het uiteindelijk leidt naar een voor jullie passende rolverdeling binnen het huishouden en daarbuiten.



